

Οι εξωτερικές ξύλινες κατασκευές στη χώρα μας

Από τον ΓΕΩΡΓΙΟ ΜΑΝΤΑΝΗ, καθηγητή στο Τμήμα Σχεδιασμού και Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου του Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας

Η μεγάλη αξία του ξύλου ως υλικού κατασκευών φαίνεται από την ευρεία χρήση του στις αναπτυγμένες χώρες (Δ. Ευρώπη, Αμερική, Ιαπωνία), στις οποίες είναι το κυρίαρχο δομικό υλικό σε κατασκευές (ξύλινες ή μεικτές) εξωτερικού χώρου. Αυτό συμβαίνει, διότι το ξύλο είναι μοναδικό ανανεώσιμο υλικό, δηλαδή προϊόν αειφορίας, πανέμορφο αισθητικά, με τεράστια μηχανική αντοχή σε σχέση με το βάρος του, έντονα ελαστικό, που δίνει αντισεισμικές δομές και επιπλέον έχει απεριόριστες δυνατότητες εφαρμογής. Στην Ελλάδα το ξύλο παραμένει δυστυχώς ένα "παρεξηγημένο" υλικό, αναμφίβολα "κατώτερης" αξίας. Η υποβαθμισμένη χρήση του οφείλεται κυρίως:

- στο ότι το ξύλο, ως υλικό, καλύπτεται πολύ περιορισμένα στα προγράμματα σπουδών των ελληνικών πολυτεχνείων και ως εκ τούτου οι Έλληνες πολιτικοί και αρχιτέκτονες μηχανικοί δεν το γνωρίζουν πολύ καλά,
- στις λανθασμένες προδιαγραφές που τίθενται σε διακηρύξεις δημόσιων και ιδιωτικών έργων,
- στο χαμηλό επίπεδο επαγγελματισμού στον κλάδο της ξυλεμπορίας,
- στο μικρό ποσοστό εξειδικευμένων τεχνιτών και εργολάβων ξύλινων κατασκευών, που διαθέτουν βασικές γνώσεις για το ξύλο.

Χαρακτηριστικά της αγοράς ξύλου
Σήμερα η κατάσταση που επικρατεί

στην αγορά ξύλου στη χώρα μας είναι η εξής:

- Υπάρχουν αρκετά (εισαγόμενα) προϊόντα ξύλου κακής ποιότητας,
- Χρησιμοποιούνται σε κατασκευές υλικά ξύλου χωρίς πιστοποίηση και ποιοτικό έλεγχο.
- Η δομική ξυλεία που υπάρχει είναι ακατάλληλη για κατασκευές στεγών, περγκολών, δαπέδων κ.ά.
- Χρησιμοποιούνται ευρέως κακής ποιότητας προϊόντα κόντρα πλακέ (στη μισή τιμή), που έχουν αρνητικές ιδιότητες ανθεκτικότητας σε υγρές συνθήκες και φτωχές μηχανικές αντοχές.
- Τα λευκά ξύλα (δηλαδή ελάτη και ερυθρελάτη) κυριαρχούν στην αγορά. Τέτοια ξυλεία είναι ακατάλληλη για "δύσκολες" κατασκευές, Ορθοστάτες (δηλαδή κατακόρυφα δομικά στοιχεία) σε κατασκευές όπως πέργκολες, κιόσκια, σύνθετα παιδικής χαράς πρέπει να γίνονται τουλάχιστον από επικολητή (τρικολλητή) ξυλεία ρητινώδους πεύκου.
- Τα κατασκευαστικά σχέδια σε ορισμένα έργα είναι φτωχά εξαιτίας άγνοιας των ιδιοτήτων του ξύλου (ρίκνωση - διόγκωση, μη επαφή απευθείας με το έδαφος, ανοικτά σόκορα).
- Οι διακηρύξεις σε δημόσια έργα δημοπρατούνται με μειοδοσία 40% - 50%, οπότε κατά την κατασκευή τα υλικά ξύλου είναι χαμηλότερης ποιότητας και αντοχής. Θα έπρεπε το

σύστημα να είναι τελείως διαφορετικό, ώστε να ευνοεί την ποιότητα.

- Από τις ξύλινες κατασκευές, οι πιο προβληματικές είναι οι κατασκευές υπαίθρου, οι παιδικές χαρές και οι ξύλινες κατασκευές σε παραλίες.
- Πρόβλημα τελείωμα και με το κατάλληλο τελείωμα των ξύλινων κατασκευών.
- Τέλος, υπάρχει ελλείψη ή ανύπαρκτη συντήρηση των ξύλινων κατασκευών. Δεν υπάρχει καμία πρόνοια, κανένας προγραμματισμός (π.χ. η παιδική χαρά απαιτεί εκτεταμένη συντήρηση κάθε 1 ή 2 έτη).

Προτεινόμενες αλλαγές για τη βελτίωση της κατάστασης

- Επιμόρφωση μηχανικών και αρχιτεκτόνων, ιδιαίτερα όσων εργάζονται στους δήμους, ώστε να αποκτήσουν βασικές αλλά και ειδικές γνώσεις της τεχνολογίας των ξύλινων κατασκευών.
- Αυστηρότερες τεχνικές προδιαγραφές στα δημόσια και ιδιωτικά έργα. Αυτό σημαίνει συγγραφή τεχνικής μελέτης, που να περιγράφει τις ελάχιστες προδιαγραφές των απαραίτητων πρώτων υλών αποδεκτής ποιότητας που απαιτούνται για κάθε τύπο κατασκευής ξεχωριστά.
- Έλεγχος κατά τη δημοπρασία του έργου και κυρίως κατά την παράδοση και τοποθέτηση των υλικών / κατασκευών. Σ' αυτή τη φάση θα πρέπει ο έλεγχος κατά την παραλαβή

να γίνεται επισταμένα από ειδικούς,

- Διαχωρισμός των έργων σε δύο φάσεις: την εργολαβική (διαμόρφωση χώρων) και τη φάση παραλαβής - τοποθέτησης της ξύλινης κατασκευής. Η δεύτερη φάση κάθε έργου θα πρέπει να υλοποιείται με απευθείας επαφή του φορέα π.χ. Δήμου με την επιχείρηση ξύλινων κατασκευών (χωρίς μεσολάβηση εργολάβων ή τρίτων).
- Τροποποίηση του συστήματος των διακηρύξεων των έργων, ώστε να υπάρχει ένα σύστημα διαγωνισμού όχι με τη φθηνότερη τιμή, αλλά με την πιο συμφέρουσα τιμή, το οποίο να αξιολογεί με τεχνικούς και οικονομικούς όρους.
- Καθιέρωση διαδικασίας τακτικής συντήρησης για τα έργα ξύλινων ή μεικτών κατασκευών (ειδικά για τις παιδικές χαρές, στις οποίες χρήστες είναι τα μικρά παιδιά), ώστε να υπάρχει το καλύτερο και ασφαλέστερο αποτέλεσμα. Στόχος είναι η εφαρμογή πρωτοκόλλων συντήρησης και ορθού συστήματος συντηρήσεων.

Το Εργαστήριο Επιστήμης & Τεχνολογίας Ξύλου παρέχει εθελοντική βοήθεια σε δημόσιους φορείς, συμβουλές και τεχνική υποστήριξη σε θέματα που αφορούν στις προδιαγραφές, στα κατάλληλα υλικά ξύλου, στο τελείωμα σε ξύλινες ή μεικτές κατασκευές (παιδικές χαρές, παγκάκια, περγκολες, κιόσκια, ξύλινα δάπεδα, περιφράξεις, ζαρντινιέρες κ.ά.).